

«щасливе сімейне життя», а хлопці «активному діяльному життю». Така цінність як «розвиток (робота над собою)» у хлопців має перевагу, хоч і займає середнє положення у рейтингу цінностей; б) найбільшою мірою гендерні особливості проявляються при аналізі інструментальних цінностей: дівчата надали перевагу «чесності», «акуратно-сті», «відповідальності», «чуйності», хлопці «незалежності», «твердій волі», «непримиренності до недоліків у собі та інших», «високим запитам».

Отже, у роботі щодо формування ціннісних орієнтацій учнівської молоді варто акцентувати увагу на таких моральних категоріях як «прийняття інших», «чуйність», «терпимість», адже ці цінності-засоби мали найнижчі рейтингові показники. Також для більшості підлітків не є значимими такі цінності-цілі як «щастя інших», «творчість», «пізнання», що є орієнтиром для докладання зусиль педагогів, батьків.

*Підготували: Гузь І.Д.,
Мариніна С.Л., Солодовніченко В.Д.*

Особливості соціально-психологічного середовища учнів

Організатори дослідження ставили перед собою такі завдання: вивчити «коло довіри» учнів, особливості дозвілля, ведення здорового способу життя та прояв окремих аспектів психологічного насилля; виявити кількість учнів групи ризику за соціометричним статусом. В електронному анкетуванні брали участь 420 учнів ЗНЗ м. Полтава, що навчаються на паралелях 7, 8, 9 класів.

Представимо найвагоміші результати, що стосуються «кола довіри», яким є суб'єкти соціального оточення учнів, до яких вони могли б звернутися за допомогою у разі потреби. Виявилося, що найбільше учнів довіряють матері (78% опитаних), батькові (49%). Хлопці набагато частіше звертаються за допомогою до матері (74%) та батька (61%), ніж дівчата (40% та 36% відповідно). До друга або подруги звернуться 38% опитаних (дівчата – 48%, хлопці – 30%). Самостійно вирішують проблеми 23% учнів, причому дівчата є самостійнішими (25%), ніж хлопці (21%). 18% опитаних звернуться за допомогою до інших близьких родичів. До класного керівника звернуться 15% учнів. Шукати пораду в Інтернеті будуть 8% учнів. До працівників психологічної служби звернуться 6% учнів. Вирішувати проблеми за допомогою спеціаліста соціальних служб, міліції інших установ, що опікуються проблемами дітей, будуть 2% опитаних. Існує також група учнів (0,5%), котрі вважають що їм ніхто не зможе допомогти у складній ситуації.

З'ясовано, що з віком підлітки розширюють «коло довіри» і можуть звернутися за допомогою до більшої кількості людей з їхнього соціального оточення. Найменше довіряють батькам та іншим

родичам учні 8-х класів. З віком у дітей зростає довіра до працівників психологічної служби, педагогічних працівників і спеціалістів соціальних служб, міліції, а також значно зростають показники самостійності у вирішенні проблем. Хлопці на всіх вікових етапах схильні довіряти оточенню, ніж дівчата.

Враховуючі отримані результати, працівникам психологічної служби рекомендовано: проводити уточнюючі соціологічні, соціально-психологічні дослідження з метою моніторингу соціально-психологічного середовища учнів конкретного ЗНЗ; головним напрямком діяльності визначити просвітницько-профілактичний; інформувати учнів про державні установи, громадські організації, що опікуються проблемами дітей, їх призначення, функції, адреси та організувати дієву та конструктивну взаємодію з ними; організувати роботу щодо інформування учнів про призначення психологічної служби, графік надання індивідуальних консультацій; адекватним і безпечним способом виявити учнів, які вважають, що ніхто їм не зможе допомогти та проводити просвітницьку роботу з метою попередження девіантної та суїцидальної поведінки; разом із учителем інформатики проводити інтерактивні заняття з питань безпеки в Інтернет; на батьківських зборах акцентувати увагу на важливість ролі батька у вихованні дитини; за методичною допомогою звертатися до працівників Центру практичної психології і соціальної роботи ММК управління освіти виконавчого комітету Полтавської міської ради.

Підготували: Капloux Ж.О., Подолян Н.О.

Особливості розвитку медійної культури учнів

До дослідження було залучено учнів 4, 6, 8, 10 класів ЗОШ Козельщинського району (151 особа). Кожен учень мав змогу у зручний для нього час відповісти на запитання анкети в режимі online, яка попередньо була адаптована практичними психологами відповідно до вікових особливостей дітей. За основу було взято анкету, розроблену Інститутом соціальної та політичної психології НАПН України. Запитання в анкеті умовно були розподілені на 6 блоків: залежність дітей від перегляду телепередач, фільтрування медійної інформації, залежність від комп'ютерних ігор, особистісна ідентифікація з персонажами телефільму, акумулювання агресивності, використання маніпуляційних технологій.

Отримані результати дозволили зробити наступні висновки: 1) починаючи з молодшого шкільного і до старшого підліткового віку частота перегляду телепередач учнями зростає; 2) більшість респондентів (87%) молодшого шкільного віку переконані у необхідності виховувати вибірковість пере-